

Legjobb és leghirvesebb pipere hölgypor: a
La VELOUTINE
Különleges Rizpor BISMUTTAL VEGETIVÉ
CH. FAY, ILLATSZERESZ,
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

SERRAVALLO 8984
CHINA-BORA VASSAL
kitűnő helyreállító szer **gyengék, vérszegények és lábadozók** számára. Ajánlja és használja orvosi kitűnőségeit. 1200-nál több orvosi elismeréssel.
Kitűnő íz.
Külfelvitte több arany és ezüst éremmel.
Árak: 1/2 literes üveg K 2.40, 1 literes üveg K 4.40.
Kapható minden gyógyszerárban.
Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

Ha öszül a haja,
használja a „Stella“-vizet
(Hair Regenerator),
mely nem fest és a haj eredeti színét adja vissza,
Uvegje 2 korona.
ZOLTÁN BÉLA gyógyszerárban
6 es. és k. fenégsz. József főreng. utr. szállítja,
Budapest, V., Sétány-utca, Szabadság-tér sarkán. 9043

MATTONI
ERZSÉ-SÓS FÜRDŐJE
BET BUDAPESTEN
BUDA

Idény április 15-től szept. végéig.
Készerü törzások, ivó és fürdőgyógyomd.
A gyógyhely fürdői, esetleg ivóforrások kitűnő eredménytel alkalmazhatók: 1. Bármely okok folytán keletkezett lobos izadmányoknál. 2. Női bajoknál, különösen metritis chronica; méh körüli és hasbirtalob után visszamaradt izadmányoknál; a méhnek helyzetváltozások, nemkülönben daganatok által előidézett izagotitási tüneteknél; hirtelen állapotos és tisztulási zavaroknál stb. 3. Az alhasi szervek bántalmánál: méhbjerg, szokványos székrekedés, stb. Zsírkőnél. 4. Kővesnyer. stb.
FÜRDŐ-ORVOS: DR. POLGÁR EMIL
Egészseges felvétele, fűi érzékenysége és érzékenysége, kényelmes lakások jó vendéglő, sene, kád- és márványfürdők, különféle suhanykészsülékekkel.
- Benda villamos vasuti közlekedés.
A kocsi állomáson helyes: Ferencz József-tér, a régi Lloyd-épület előtt.
A gyógyhelyre vonatkozó bővebb felvilágosítással szivesen szolgál 8048
MATTONI és WILLE Budapest.

Gazdasági kötélárúk,
kender, kőcz, orvosi kötszerek, tornaeszközök, hálók, tornacipők farsasjátékok, valódi orosz sárcezipők, fehérruha-terítők, kókusz-szőnyegek, ponyvák és zsinegek legolcsóbb forrása
SEFFER ANTAL,
Budapest, IV., Károly-utca, boltsz. 12.
(Központi városház épülete.)
Képes árjegyzék kívánatra bérmentve.

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

Kwizda féle Korneuburgi marha táppor
Etrandi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van évszón - hiány s rossz emésztésnél, a tej javítására és a tehének tejlöképességének fokozására, csonttörésnél. - 1/2 doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 doboz 70 fillér. Csak a lenni végjegyvel valódi. Kapható minden gyógyszerárban és gyógytárhelyeken. Főraktár: Kwizda Ferencz János, cs. és kir. osztr.-magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett.
Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerár, Király-utca 12 és Andrássy-ut 26.

Miként lehet szép női kebelt elérni.
A kebelt szépsége a női hajjak egyik legelőkelőbbje, melynek adományozásában a természet nem mutatja magát pazarlónak. Ennek fő oka a hajjak szivesen fogják tudomásul venni, hogy létezik egy oly teljesen ártatlan szer, melylyel a természet szelíd módon kényseríthető, hogy ebben a tekintetben kevésbé fájat legyen. Ez szer, mely a finom párisi hölgyvilágban már ismeretes, a **Ratió-féle PÍLULES ORIENTALES** használatából áll, mely pilulák a leghíresebb párisi orvosok által jóknak vannak elismerve és tényleg ama tulajdonsággal bírnak, hogy a női kebelt fejleszti és újra helyrehozzák, a szöveteket erősítik, a vállak csonttöréseit elsimítják és a kebel időmáinak egyáltalánban diszkrét tetszességét kölcsönözik. Ittán abban áll, hogy a táplálékaink plasztikai anyagokká való alakulását elősegítik, mely utóbbiak a melltájon megállapodnak. Az egy-
szer elért eredmény rendszerint minden különös ápolás nélkül megmarad.
1923
Ratió-féle Pílus orientales elevenítő hatása által azonnal többé lesz az arcbőr, szépsége az arczvonások és megújítja a nő egész lényét.
E pilulákat mindenki beveheti; a fejlődésben levő fiatal leány ép úgy, mint a teljesen kifejlesztett asszony. Tehát semmi esetre sem lehetnek a legkevésbé az egészségére ártalmasak. (Törvényesen védve.)
A körülbelül két hónapig tartó gyógyfolyamat könnyű betartani, a megszokott életmód, legeszközök változtatása nélkül. Ára egy doboznak használati utasítással együtt K 6-75, utárvétel K 6-75. (Szétküldés titoktartás mellett.) Mindazon dobozok visszautasítandók, melyeken a gyáros bélyege nincs és melyekben nem áll a következő lakászim: J. RATIE, Pharmacien, 6, Passage Vendôme, Paris. Raktár Ausztria-Magyarországra: Budapest, Török József gyógyszer. Király-u. 12.

Szeplő, himlőhely, sörör, májfolt-fakadék, persenés, orrvörösség és minden egyéb arcztisztalanság ellen legbizonyosabban már 52 év óta dicsekedtremélően ismert s a törvény kivánalmainak megfelelő
Vukovári arcztisztító kenőcs és szappan.
Nagy tégely K 1.60, kisebb K 1.- Szappan 1 korona.
Főraktár: Török József gyógyszerár Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. szám.

Parád gyógyfürdő
Vastimsós fürdőkkel és hidegvízgyógyintéssel, égvényes-kénes savanyvíz és természetes arzén vasartalmu forrásokkal. Lakások újonnan épült 20 olesz szobával, kádfürdővel, vendégek dílmeléséről Verszegy István jőhőre konyhája gondoskodik. Az évad május 15-től szept. végéig tart. Az előévad május 15-től június 20-ig, főévad június 21-től aug. 20-ig, utóévad aug. 21-től szept. végéig tart. - Az elő- és utóévadban a lakások 30%-al oleszbbak. Ingyen prospektussal és minden felvilágosítással készségesen szolgál 9112
A fürdőigazgatóság.

MATTONI-FÉLE GIESSHUBLER TERMÉSZETES SAVANYÚ-KUT
Kormánybiztos.
Technikum-Alténburg S.-A.
Gépészet, elektrotechnika és vegyészet számára. 9008
Tanműhely. - Műsor bérmentve.

Szeplő!
májfolt, bőrhámás, boráthák (Mittessor), pattanás elűnének a Ratió-féle Mirtus krémé által, azonnal finomító szépitő kézi- és arczkrémé Kis tégely 1 K. nagy 1, 2 kor.
3 kiállítási kitüntetés. Zsirtalan és ártalmatlan hozza a Pulcheradin-szappan 80 fill. poudre 1 kor.
Készíti, szétküldi az „Apostol” gyógyszerár, Budapest, József-körút 64/c. sz. Baross-utca közelében.

Hölgyeknek! Iona-crème.
Legújabb és orvosi szaktekintélyek által is elismert, biztos hatású és arczszépitő szer, elhívott minden bőrtisztalanságot és rövid használat után vakító fehérré, üdévé teszi az arcbőrt.
Figyelmeztetés! Készítményem nagy közkezdveltsége miatt hamisítványokat hoznak forgalomba; csakis az valódi, mely a doboz alján aláírásommal el van látva. 1 tégely Iona-crème 1 kor. 1 drb Iona-szappan 80 fillér.
Kapható minden gyógyszerárban. Szétküldési raktár: **Alexander János** gyógyszerár Széchenyi köz. Budapesti főraktárak: **Török-féle** gyógyszerárban Király-utca 12. és Andrássy-ut 26., **Kerpel-féle** gyógyszerár Lipót-körút 28. szám és **Thalmayer és Seitz** utraknál.

Fényképészeti cikkek
készülékek, Kodakok, objectivek és minden szakmába vágó kellékek legolcsóbban szerezhetők be
Veszprémi Samu utóda
PEJTSIK KÁROLY
fényképészeti cikkek szaküzletében,
Budapest, IV., Városház-u. 1.
(Standard-palota, Kosuth Lajos-utca 4. sz. épületében).
Legújabb nagy árjegyzékem, mely részletes utmutatásokat tartalmaz, kívánatra bérmentve megküldöm.

FÖLDES-féle MARGIT-CRÈME
gyorsan és biztosan ható szer szeplő, máj- és bőrfoltok, kitéések, pattanások és mindennemű bőrbaj ellen. Rögtön hat.
Zsirtalan. Ártalmatlan. Kapható mindenütt.
Ára 1 korona.
Készíti: **Gutori FÖLDES KELEMEN** gyógyszerész Aradon.
Főraktár: Török József gyógyszerárban Budapeston. A közönség megévesztését célzó utánzatoktól óvakodjunk.
Berlin, 18. Königsplatzstrasse 60.
Főraktár Magyarországra részére: Török József, gyógyszer. Király-u. 12.

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐSZER
Fárbafabrikán vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.
Somatose
huesből készült és ennek tápanyagát tartalmazó izetlen, könnyen oldódó Albumose készítmény a legkiválóbb
erősítő-szer
nyerve és a táplálkozásban elmaradhatatlannak, degy, mell- és gyomorbetegségek, beteggyermeknek, angol körban szenvedő gyermekeknek, üdülőknél, nemkülönben
Vas-Somatose
alakjában a sápkórosoknak lesz ajánlva az orvosok által. Vas-Somatose nem egyéb 2% szerű esszenciális vasat, a melyen alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatose. Somatose rendkívül gerjeszti az étvágyat.
Raktáron van az összes gyógyszerárakban és gyógyanyagkereskedésekben.

16. SZÁM. 1902. BUDAPEST, ÁPRILIS 20. 49. ÉVFOLYAM.

Előzetes feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkörtával együtt) félre - 12 * egész évre 24 korona
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG (a Világkörtával) félre - 8 * egész évre 16 korona
A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkörtával) félre - 5 * egész évre 10 korona
Külföldi előfizetőknek a postaiak megfizetésétől viteldj is esatolandó.

AZ ERZSÉBET-SZANATORIUM.
Közegészségügyi tekintetben nevezetes eseményszámba megy első nagyszabású hazai tudógyógyintézetünk, az Erzsébet-királyné-Szanatorium megnyitása, melybe az első betegeket az elmúlt ősz utolján vették fel. Szinte tél volt már, az egészséges ember is fázott s beteg tüdejü társáról alig bírt volna mást gondolni, mint hogy az, ha teheti, elmegy délvidékre, ha pedig nincs módja hozzá, itthon szenved tovább. És ott a budai erdőség lombtalanodó tölgyeseiben az új intézet ekkor látott munkájához egy novemberi napon. Elkezdte megmutatni, hogy a mi éghajlatunk alatt is szépen javul az idejekorán gondjaira bizott tudóbajos; s mire a tavasz első hirnökei, a hóvirág fehér kelyhei ellepték az erdei hegyoldalt, már akkorra voltak a fővárosban az intézetnek olyan elbocsátott beteget, a kik visszanyert munkabírásukért áldják az intézet megteremtőit.
Az angolok több mint száz éve hirdették már, hogy a kezdődő gümőkór olyan gyógyrendszerrel sikeresen orvosolható, melynek alapja a sok szabad levegő élvezete, kellő táplálás, a test edzése és minden ártalomtól való megóvás.

A BALNEOLOGIAI KONGRESSZUS TAGJAI AZ ERZSÉBET-SZANATORIUMBAN — Erdélyi fényképe.

Miklós Ödön.

Erdély Sándor.

Károlyi Antal.

Bedő Albert.

Jakabffy Imre.

Chernel Gyula.

Madarász Imre.

Luby Béla.

Luby Géza.

Vertán Endre.

Hertelendy László.

Hertelendy Ferencz.

Novák József.

Gajári Géza.

Székely György.

Barta Ferencz.

Hilbert Károly.

Wittmann János.

Leidenfrost László.

Hollaky Imre.

Ponory Sándor.

Babó Lajos.

Szájbely Gyula.

Jakabffy István.

Osztroneczky Miklós.

Farkas Abrahám.

Bodoky Zoltán.

Maróthy László.

Jankovich Béla.

Major Ferencz.

Heltai Ferencz.

Sándor József.

Sacellary György.

Soltész Nagy Kálmán.

Mandel Pál.

Trubinyi János.

Fluger Károly.

Pildner Ferencz.

Oberth Károly.

Eitel Viktor Adolf.

Hammersberg László.

Nyegre László.

Nagy Mihály.

Lupa Péter.

Szulyovszky Dezső.

Lindner Gusztáv.

Hintz Ernő.

Melzer Vilmos.

Lurtz Károly.

Schmidt Károly.

Molnár József.

örök Bertalan.

Eremitz Pál.

Zákó István.

Fülöp Béla.

Erückner Vilmos.

Trauschenfels Emil.

Dörr Soma.

Schwicker János Henrik.

Korödi Lajos.

gyje szolgálatában. A közigazgatási irodalomban is fejtett ki munkásságot s erre vonatkozó irásokat is adott ki. Kir. tanácsos és a porosz III. osztályú koronarend birtokosa.

Leidenfrost László, Borsodmegye lévai kerületének képviselője. 1859-ben született Sopronban. Gazdasági tanulmányokat végzett Bécsben s tüzér önkéntes volt. A lévai nagy uradalom főbérleje, mely bérlet negyven év óta a Leidenfrost-család birtokában van. Kerületét 1896 óta képviseli.

Luppa Péter, Pestmegye szentendrei kerületének képviselője. 1838-ban született Pomázon, Pestmegyében. A műegyetemet Bécsben végezte. 1857. évben Bécstől öt technikus társával csónakon ment le a Fekete-tengerre. Keleti utazását közzé is tette, s a "Vasárnapi Ujság" akkori évfolyamában is több közleményt írt az útjáról. 1861-től több éven át mint mérnök dolgozott s Pestmegye tiszteletbeli főmérnöke lett. 1863 óta birtokán Pomázon gazdálkodik. Kerületét először 1875-ben, majd 1878-ban is képviselte. A szabadelvű-párti körből ez időben az önálló bank és vámtérlet kérdése miatt kilépett. 1887 óta ismét régi kerületét képviseli és azóta újra tagja a szabadelvű-pártnak.

Mandel Pál, Zalamegye nyírbátori kerületének képviselője. 1840-ben született Nyírbátorban. Jogi tanulmányait Budapesten és Bécsben végezte s ügyvédi irodát nyitott a fővárosban. 1875-ben választották meg először a nyírbátori kerületben, melyet négy országgyűlésen át képviselt. 1887-től kezdve két ízben az alsóelndvai kerület választotta meg.

Maróthy László, Vas megye kis-czelli kerületének képviselője. 1862-ben született a vas megyei Zesényben. Jogi tanulmányait a budapesti egyetemen végezte. 1883-ban Vas megye szolgabírója lett, 1885-ben szolgabíró, majd nemskora főszolgabíró lett. 1894-ben visszavonult a megyei szolgálatból és azóta vas megyei kálai birtokán gazdálkodik.

Miklós Ödön, Borsodmegye szirma-bessenői kerületének képviselője. 1857-ben született Finkén, Borsodmegyében. A budapesti József-műegyetemen tanult s többszöri külföldi tanulmányútra végzetével 1879-ben mérnöki oklevelet szerzett. Ez után a kormány Amerikába küldte a gabona-elevátorok tanulmányozására. 1880-ban a főváros szolgálatába lépett mint felügyelő-mérnök a gabona-elevátor építésénél. 1885-ben nagy mértékben részt vett az országos kiállítás munkálataiban. 1892-ben választott először képviselővé Szirma-Bessenőny, mely kerületet azóta képviseli. Alig egy évi képviselőisége után földművelésügyi államtitkár lett, mely állást közel három évig töltötte be s ez idő alatt számos törvényjavaslatot dolgozott ki. Államtitkári állásától 1895-ben saját kérelmére felmentette. Az 1896-iki ezredéves kiállítást mezőgazdasági főcsoportját ő szervezte s elnöke volt e csoportnak. 1897 január 1-én kinevezették a párisi 1900. évi nemzetközi kiállítás helyettes kormánybiztosává. Ó Felsőge kiváló szolgálatairól és az elért fényes eredményért a Ferencz József-rend nagykeresztjével tüntette ki, a francia kormány pedig a becsületrend középkeresztjéi adományozta neki. Megyéje gazdasági életében tevékeny részt vesz. Elnöke a borsodmegyei gazdasági egyesületnek. Ref. egyházmegyei és egyházkerületi tanácsbíró, a mérnök- és építész-egylet volt alelnöke és jelenleg a vasúti szakosztály elnöke. Több közgazdasági tanulmányt és könyvet írt. Tagja több külföldi tudományos társulatnak. A pénzügyi bizottság tagja.

Molnár József, Cskmegey csikszereadi kerületének képviselője. 1849-ben született Csikszereán. Jogi tanulmányait Budapesten végezte. Az ügyvédi vizsgát letéve, előbb Budapesten nyitott irodát, majd szülőföldjén telepedett le s részt vett Cskmegeye közügyeiben. 1887-ben jelenlegi kerülete országgyűlési képviselőnek választotta függetlenségi párti programmal, úgyszintén 1892-ben is. A múlt országgyűlésen nem volt képviselő. Az 1901-iki választásoknál szabadelvű programmal lépett föl és választott meg.

Nagy Mihály, Kecskemét város I. kerületének képviselője. 1860-ban született Tolnában. A jogot Budapesten végezte. 1884-ben önkéntes és a 32-ik gyalogezredben hadnagy lett. 1885-ben jogtudor, 1886-ban az államudományok tudorává avattatták és azután Pestmegyéjénél közigazgatási gyakornok és megyei tiszteletbeli aljegyző lett; ügyvédi diplomát is szerzett. 1888-ban igazságügyminiszteri segédfoglalmazóvá, 1889-ben kecskeméti kir. alügyészszé lett, 1894 óta képviseli kerületét. Az igazságügyi bizottság tagja.

Novák József, Csongrád megye szegvári kerületének képviselője. 1850-ben született Anyoson. Tanulmányait Szegeden és Budapesten végezte s ott ügyvédi oklevelet is szerzett. Szegeden nyitott ügyvédi irodát s részt vett a városi közéletben és a város főügyészévé választották meg. Az árvízvédelmezések-nél is működött, és több ízben kormánybiztosi teendőkkel bízott meg. 1883-ban Pallavicini Sándor őgróf uradalmi jogügyi igazgatója lett. Az 1887—92. országgyűlésen a népi kerületet képviselte, a múlt országgyűlésen nem volt képviselő. A képviselőház vizügyi bizottságának tagja.

Nyergye László, Máramaros megye huszti kerületének képviselője. 1855-ben született Huszton, Máramaros megyében. Máramaros-Szigeten végezte a jogot s 1878-tól mint szolgabíró, 1884-től mint főszolgabíró működött Máramaros megyében. 1896-ban választott meg kerületében először. 1897 május havától kezdve a képviselőház egyik jegyzője. Élénk részt vesz a megyei életben is; elnöke a máramaros megyei gazdasági egyesületnek, s az 1901. évben Máramaros-Szigeten rendezett háziipari és gazdasági kiállításnak egyik elnöke volt.

Oberth Károly, Nagy-Küküllő megye megyesi kerületének képviselője. 1856-ban született Medgyesen. Jogot a bécsi, kolozsvári és budapesti egye-

temeken tanult. Jogtudori, 1883-ban ügyvédi vizsgát tett és azóta szülővárosában ügyvédi gyakorlatot folytat. 1883-tól 1901-ig Medgyes szab. kir. városi tiszti ügyésze volt. A boszniai hadjáratot végig küzdötte mint tartalékos hadnagy. 1898 óta képviseli a megyei kerületet az országgyűlésen.

Osztróloczky Miklós Zólyom megye breznóbányai kerületének képviselője. 1868-ban született a zólyom megyei Osztróloczán. 1894-ben a budapesti egyetemen államtudori oklevelet nyert. Zólyom megye tiszteletbeli főjegyzője; zólyom megyei földbírtokos. Kerületét 1898 óta képviseli.

Pildner Ferencz, Nagy-Küküllő megye kóhalmi kerületének képviselője. 1849-ben született Homoródon, Kóhalmok mellett. Jogi tanulmányait a kolozsvári akkori jogakadémián, s a budapesti és gráci egyetemen végezte. Már jogász korában kezdett hirlapírással foglalkozni. 1875-ben átvette a "Kronstädter Zeitung" szerkesztését, a lapot hazafias szellemben szerkesztvén. 1877-ben Brassó megye hétfalusi járásának szolgabírája, majd aljegyző és 1878-ban az alvidéki járás főszolgabírája lett, mely állásban 1896-ig működött, a mikor jelenlegi kerülete először képviselőjévé választotta. 1898-ban a régi Kóhalm-szék választói a szász nemzeti egyetem közgyűlésébe is követték küldték. Hirlapírói tevékenységgel is állandóan foglalkozik, főleg az erdélyi szász politikai törekvéseinek a magyar állammal való összehangzásba hozataláról számos cikket írt. A párisi világiállítást a magyar állammal bíztoságnak tagja volt s ezért a király a III-el osztályú vaskorona-renddel tüntette ki. A felirati és a közoktatásügyi bizottságának tagja.

Ponory Sándor, Hunyadmegye hatségi kerületének képviselője. 1837-ben született a hunyadmegyei Ponor községben. A jogot Nagy-Szebenben végezte. 1858-ban az országos törvényeszknl mint gyakornok működött. E törvényeszk felosztásával az erdélyi guberniumhoz került mint fogalmazógyakornok. Maros-Vásárhelyen letette az ügyvédi vizsgát, s 1862-ben a megyei törvényeszk szervezése alkalmával Hát-szeget mint első ülnök az ottani törvényeszket szervezte és több évig vezette. 1872-ben királyi járásbíróvá, 1886-ban a kézdívársárhelyi, majd a brassói törvényeszk elnökévé nevezetett ki. Nyugdíjaztatása után képviselővé első ízben 1898-ban választotta meg jelenlegi kerülete.

Sacellary György, Esztergom megye dorogi kerületének képviselője. 1856-ban született Budapesten. Kereskedelmi tanulmányokat végzett s húsz éves korában a Magyar Földhittelitest közletébe lépett, majd az Osztrák-Magyar Vasút-Társaság titkára lett. Később önálló bank- és gabonabizományi üzletet alapított, amelyre csak az utóbbi években hagyott föl. A fővárosi közügyekben és jétkönységi mozgalmakban tevékeny működést fejt ki.

Sándor József, Háromszék megye kovásznai kerületének képviselője. 1853-ban született. Egyetemi tanulmányait a budapesti és kolozsvári egyetemeken végezte. Már kolozsvári egyetemi hallgató korában is foglalkozott hirlapírással, s Kolozsvárt lapot is szerkesztett. Részt vett az "Erdélyrészi magyar köz-művelődési egyesület" alapításában, melynek megindulta óta, 1885-től titkára, később főtítkára és tiszteletbeli alelnöke lett. Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület alelnöke. Tervezője és főszervezője volt Erdély első Baedeker-szerű leírásának, az "E. M. K. E. Utikalauz"-nak. A romániai ref. missiói egyházmegye főfogadnoka. Több külföldi tanulmányútat tett. Nyugat- és Kelet-Európában. Kerületét 1896 óta képviseli.

Soltész-Nagy Kálmán, Miskolc város déli kerületének képviselője. 1844-ben született Miskolcon. Jogi tanulmányait Kassán és Eperjesen végezte és 1868-ban ügyvédi oklevelet szerzett. Szülővárosában telepedett le mint ügyvéd és élénk részt vett szülővárosa és a ref. egyházmegye életében. Majd közszolgálatba lépett és előbb mint törvényeszk íjegyző, majd mint városi tiszti főügyész. 1877-ben megyei árvászéki ülnök lett. 1878-ban pedig polgármesterré választották s ez állást viselte képviselővé megválasztásáig. Miskolcon több jétkönységi és közmívelődési intézet vezetésében vesz részt.

Szábely Gyula, Vas megye közzei kerületének képviselője. 1848-ban született. Jogi tanulmányait Budapesten végezte, azután vas megyei birtokán gazdálkodott. Megyéje közéletében részt vett és létesítette a szombathelyi községi és szombathelyi-pinkafői vasutakat. 1878—1887-ig a községi, 1887—1892-ig a felső-erői kerületet képviselte. 1892-től fogva újra a községi kerület képviselője.

Székely György, Háromszék megye iflyfalvai kerületének képviselője. 1858-ban született Kilyénben, Háromszék megyében. A jogot a budapesti egyetemen végezte s államtudományi tudori vizsgát tett. 1880-ban Háromszék megyéjénél tiszteletbeli szolgabíróvá lett, majd t. b. aljegyző, később t. b. főjegyző lett. 1884-ben az akkori közlekedési minisztériumhoz nevezeték ki, de 1885-ben lemondott. Ezután gazdálkodott birtokán. 1894-ben mint belügyminiszteri fogalmazó főispáni titkárrá nevezetett ki. Kerületét 1896 óta képviseli. Több gazdasági cikket írt.

Szulyovszky Dezső, Nyitra megye nagy-tapolcásny kerületének képviselője. 1863-ban született Kis-Sztriczén, Trencsén megyében. Az egyetemet Budapesten és Bécsben végezte. Jogtudori és ügyvédi vizsgát tett. 1884-ben Nyitra megye tiszteletbeli aljegyzője, 1889-ben tiszteletbeli főjegyzője lett. A megyei életben élénk részt vett. Nyitrán van ügyvédi irodája. Nagybö utazásokat tett Európában és Kis-Ázsiában. Kerületét 1896 óta képviseli. A vizügyi bizottság tagja.

Török Bertalan, Alsó-Fehérmegye nagy-enyedi kerületének képviselője. 1847-ben született Nagy-Enyeden. Kolozsvárt végezte jogi tanulmányait, az-

után Alsó-Fehérmegye tiszteletbeli aljegyzője, majd 1874-ben főjegyzője lett. E mellett a "Közérdeke" című napilapot szerkesztette. Az enyedi róm. kath. egyházközség főfogadnoka, a kath. statusgyűlés bizottsági tagja. Kerületét 1896 óta képviseli.

Wittmann János, Arad megye új-szent-annai kerületének képviselője. 1856-ban született Elekén, Arad megyében. A középiskola végzetével gazdasággal és kereskedelemmel foglalkozott. Az eleki takarékpénztár igazgatója. 1887 óta képviselő, előbb nemzeti-párti volt, 1899 óta pedig szabadelvű párti.

Zálok István, Bács-Bodrog megye itelli kerületének képviselője. 1861-ben született Baján. A budapesti egyetemen végezte jogi tanulmányait és 1890-ben ügyvédi oklevelet nyert s azóta Zomborban folytat ügyvédi gyakorlatot. Kerületét most másodízben képviseli.

Kossuth-pártiak.

Barta Ferencz, Biharmegye belényesi kerületének képviselője. 1867-ben született Orosházán. Egyetemi tanulmányait Budapesten elvégezte, 1896-ban ügyvédi oklevelet szerzett s a fővárosban nyitott irodát.

Chernel Gyula, Somogy megye nagy-atádi kerületének képviselője. 1847-ben született Kaposváron. Tanulmányai befejezése óta Somogy megyében gazdálkodik, a hol nagybirtokos. Kerületét már egy ízben 1892—96-ig képviselte.

Hilbert Károly, Győr város képviselője. 1855-ben született Győrött. A jogot Győrött hallgatta. Később a kereskedelmi pályára lépett. Több nagy ipari és kereskedelmi vállalat tulajdonosa.

Luby Béla, Szatmármegye eszengeri kerületének képviselője. 1858-ban született Nagy-Géczen, Szatmármegyében. Gazdasági tanulmányait a magyar-óvári gazdasági akadémián végezte s azután átvette szatmármegyei birtokainak kezelését. E mellett részt vett a vármegyei közéletben is.

Luby Géza, Szatmármegye fehérgyarmati kerületének képviselője. 1848-ban született. Tanulmányai végzetével nagy-ári gazdaságot vezetett, s kertesztése az egész vidéken híres. 1887 óta tagja a képviselőháznak. Először a beregkaszonyi, azután a szatmár-eszengeri kerületet képviselte. Jelenlegi kerülete most másodszor választotta meg.

Madarász Imre, Jász-Nagykun-Szolnok megye karczagi kerületének képviselője. 1846-ban született Tiszta-Abádon. Debrecezen tanult teológiát s 1896-ban Karczagon segédlelkész lett, majd három év múlva ugyanott lelkészévé választották. Ez időben nagyobb külföldi tanulmányutat tett. 1874-ben a heves-nagykúnsági egyházmegyei levéltár rendezésével bízották meg, s e munkát két év alatt el is végezte. Később egyházmegyei aljegyző, tanácsbíró, majd főjegyző és egy ideig helyettes esperes is volt. Egyházi beszédekkel is adott ki. Kerületét 1887 óta képviseli.

Vertán Endre, Torda-Aranyos megye tordai kerületének képviselője. 1864-ban született Tordán. A jogot Kolozsvártól végezte. Azóta Tordán ügyvédkedett és tevékeny részt vett a megyei közéletben. A tordai függetlenségi párt elnöke.

Pártonkívüliek:

Bruckner Vilmos, Nagy-Szeben város I-ső kerületének képviselője. 1835-ben született Nagy-Sinken, Nagy-Küküllő megyében. 1860 óta ügyvéd Nagy-Szebenben; 1874 óta elnöke a nagy-szebeni ügyvédi kamarának, 1870 óta csekély megszakítással a volt Nagy-Sinkszék, most Nagy-Szeben városának képviselője a szász egyetem közgyűlésén. 1877—78-ban már volt országgyűlési képviselője Nagy-Szebennek, melynekjában is az 1898-iki időközi választása óta mostanig képviselője.

Dörr Soma, Szabemegye újgyházi kerületének képviselője. 1834-ben született Újgyházán. 1845-től két éven át a lipseai és hallei egyetemeken bölcsészeti és nyelvészeti tanulmányokat foglalkozott. 1849-től 1870-ig különféle állásban szolgált Újgyházszéknl és Szabemegyénél, 1868 óta a szász egyetem tagja; 1870 óta pedig csekély megszakítással az újgyházi kerületet képviseli.

Eitel Viktor Adolf, Nagy-Küküllő megye szent-ágotai kerületének képviselője. 1844-ben született Báránykúton. A heidelbergi és a jenai egyetemen teológiát hallgatott. Hazatérve a nagy-szebeni szász püspök mellett volt fogalmazó. 1870-ben a segesvári gimnázium tanára lett, közben katonai kötelezettségének tett eleget, s a honvédségnl hadnagyi rangot nyert. Később lelkész lett Szent-Lászlón, majd Szent-Ágotán, a hol mint ilyen most is működik, s hol több ipari és közhazsnó vállalatot létesített.

Hintz Ernő, Brassó város II. kerületének képviselője. 1845-ben született Nagy-Szebenben. A jogot a bécsi egyetemen és az akkor még fennállott nagy-szebeni jogi akadémián hallgatta. 1871-ben ügyvédi irodát nyitott Brassóban. 1872-ben Brassó város szolgálatába lépett s előbb jegyző, majd főjegyző, később gazdasági gondnok és gazdasági előadó, 1896. január 1-től pedig városi tanácsnok lett. Kerületét 1896 óta képviseli; eleinte a szabadelvű párt tagja volt, de a helységnevekről szóló törvény miatt kilépett a pártból s azóta pártonkívüli.

Korodi Lajos, Brassó város I. kerületének képviselője. 1867-ben született Brassóban. 1886-ban a berlini egyetemen filológiát és teológiát tanult; egyetemi tanulmányainak többi részét Bonnban és Budapesten fejezte be. Budapesten középiskolai tanári, Nagy-Szebenben pedig népiszkolai tanítói oklevelet nyert és ugyanitt tette le a hittudományi vizsgálatot is. 1893-ban átvette a "Kronstädter Zeitung" szerkesztését. 1894—1896-ig a brassói evangélikus gimnáziumban volt tanár, ezután a szász-régi felsőbb

A SZÁSZOKRÓL.*

Irta Cívís Hungaricus.

Sok szó esett mostanában a magyar lapokban, sőt az országgyűlésen is a szászokról. Az általános költségvetési vita, nemkülönbön a napokban a németországi "Alldeutscher Verband" részéről a délvidéki svábok és az erdélyrészi szászok közé tervezett, az utolsó órában azonban abban hagyott tömeges kirándulás fel-elevenített a nemzetiségi kérdést, első sorban az u. n. "szász kérdést". Élénk visszhangot találtak ezek a fejtegetések a bel- és a külföldi sajtóban. S a külföldi sajtó rendszerint nagyon elfogult és egyoldalú szokott lenni, mihelyt Magyarországról, magyar viszonyokról van szó. Akár Tissot Viktor, ki a "Czigányok országáról" mesélt, akár Löher, Rohmeder, Schultheiss stb. nagynevet professzorok, kik a szász atyafiak vezetésé alatt Magyarországra bekukuskáltak és tapasztalataikat lehetőleg drasztikus reklámszerű cizmek alatt, például: "Das Erwürden der deutschen Nationalität in Ungarn" (A német nemzetiség megfojtása Magyarországon) a könyvpiacra bocsátották: az eredmény ugyanaz.

Ilyen beavatkozásokra az erdélyi szászok a régi közmondással ezt mondtatnák: "emts bennünk uram, jó barátainktól, ellenségeinkkel majd elbánunk".

Tény, hogy az erdélyi szászok, kiknek saját otthonukban elég sok küzdelem jutott létük fentartásáért a lépten-nyomon előnyomuló oláhssággal szemben, ezzel a czimborasággal magukon nem segítettek, de az ország színe előtt sokat veszítettek. Ehez jön az osztrák és németországi sajtóba küldött, azután pedig a szász lapok által átvett és mint a "külföldi közvéleménye" ithon feltálat magyarelles hazafiatal tudósítók özöne. Ebből magyarázható ki az elkeseredett, indulatos hang, mely a költségvetési vitában is a képviselőház sok oldaláról a szászok ellen zúdult. Pedig tisztességes, becsületes, honpolgári kötelességgé hiven teljesítő nép a szász nép. Prudentes ac circumspecti — okosok és előrelátók — így neveztek a régi krónikások. Maguk a szászok rendszerint csak az újságok útján értesülnek arról, hogy milyen rosszul megy a sorsuk; a lapokból olvassák, hogy ok milyen szerencsétlen, leigázott, anyanyelvük szabad gyakorlatában lépten-nyomon a magyar kormány által megakadályozott rabszolgák. Pedig otthon, az egyházban és iskolában is, azonban Brassó, Nagy-Szeben, Szász-Sebes, Medgyes, Segesvár és Beszterce-Naszód vármegyékben a szász elem feltétlenül uralkodik. A vármegyei tisztviselőkhöz közt van itt-ott még egy magyar vagy román származású is, azonban Brassó, Nagy-Szeben, Szász-Sebes, Medgyes, Segesvár és Beszterce rendezett tanácsú városokban a tisztviselői kar kizárólag tizenhárom próbas szászokból áll. A városok képviselői gyűléseiben, még ott is, a hol a magyar ajkú lakosság az aránylagos többséget teszi, mint pl. Brassóban, a jegyzőkönyv németül — esetleg oláhul is — vezetetik, de magyarul semmi áron. Az állam hivatalos nyelve a vármegyei közgyűlésen, a közigazgatási és más bizottságban is csak nagy nehezen tud érvényre jutni.

Míg a szászok és a magyarok egymással vitatkoznak, az oláh elem mindinkább tért foglal és terjed. Jellemző példa a következő: A Nagy-Szebenben megjelenő "Siebenb. deutsches Tageblatt" értesítése szerint az ottani kir. törvényeszk előtt nemrég egy kis-enyedi születésű ev. ref. magyar leány nem volt képes anyanyelvén felenni. A bíróság kénytelen volt őt oláh nyelven kihallgatni. Másnap több vingárdi (weingartscheri) szász lakos valami bünyűben szintén törvényt állott a nagy-szebeni kir. törvényeszk előtt. Most ugyanaz történt a szászokkal, a mi a kis-enyedi magyar leánnyal. A bíróság kénytelen volt a vingárdi szászokat, mivel azok se az állam hivatalos nyelven, se irodalmi német nyelven nem tudtak válaszolni, hanem csak szász dialektusban és oláh nyelven voltak képesek magukat kifejezni, *oláh nyelven kihallgatni!* Ez a tény többet mond, mint számtalan jagató vezércikk a barbár magyarosításról.

Az 1848—49. évi politikai küzdelmekben a szászok egy tekintélyes töredéke a magyarok mellett nyíltan állást foglalt, sőt még a debreczeni országgyűlésen is jelen volt több szász követ, u. m. Roth Illés, Maager Károly Brassóbeli és mások. Világos után jött az osztrák abszolutizmus. A szászok minden gutgesinntheit dacára sem részesültek jobb bánásmódban a Bach-féle beam-

Az 1848—49. évi politikai küzdelmekben a szászok egy tekintélyes töredéke a magyarok mellett nyíltan állást foglalt, sőt még a debreczeni országgyűlésen is jelen volt több szász követ, u. m. Roth Illés, Maager Károly Brassóbeli és mások. Világos után jött az osztrák abszolutizmus. A szászok minden gutgesinntheit dacára sem részesültek jobb bánásmódban a Bach-féle beam-

* E cikk az erdélyi szászok egyik kiváló politikai írójának tollából származik.

terek részéről, mint a rebellis magyarok. A magyar alkotmány helyreállítása után, a hatvanas évek vége felé a szászoknak egy jelentékeny része, az u. n. jungsachsok párta, a magyarok iránti rokonszenvének nyíltan adott kifejezést. Akkorában Brassó város utcaiban sok szász urat lehetett sujtásos magyar ruhában látni. S ma megeshetik, hogy egy szászt megszólalnak, ha Brassóban nyilvános helyen magyar nyelven társalog! A magyar érzelmű szászok elkeseredett politikai harcok viták a pecsovic osztrák érzelmű u. n. ó-szászokkal.

A kiegyezés létrejötte után az erdélyi szászok között sokáig fentartotta magát a volt centralisták által kiadott jelszó, hogy a magyar állam a legközelebbi komoly alkalommal össze fog dőlni; miután azonban Ausztriában a régi centralisták politikája erkölcsi csődbe került, azóta a szászok zöme is észre tért, s manapság már nem ábrándozik senki — nyíltan — Gesamt-Oesterreichről.

alakításával, mely aztán valamennyi nemzetiségi elégedetlen elemet, tótokat, szerbeket, oláhokat, talán még a svábokat is magához édesgette volna.

Az említett u. n. szász népprogramm 6-ik §-a értelmében jogában áll a szász ajku képviselőnek akár valamelyik országos párthoz csatlakozni, mely az 1867-iki kiegyezési alapon áll, akár párton kívül maradni. Ennek alapján ejtettek meg az utolsó országgyűlési képviselő-választások is.

Egy pár szóval a mostani «szász képviselőkről», kiknek arcképét lapunk mai száma hozza, a közölt életrajzok kiegészítésül e helyen is megemlékezni szükségesnek tartjuk. Fluger Károly beszerzei, Pildner Ferencz kóhalmi és dr. Oberth Károly megyesi képviselők, úgy mint eddig, most is mint a szabadelvűpárt jelöltjei, egyhangulag választottak meg. A szent-ágothai kerület, melynek eddig szintén szabadelvű képviselője volt, az utóbbi választások

szászok vezérszónoka. Nagy-Szeben város I. kerületének a képviselője dr. Bruckner Vilmos, valamint Szeben vármegye nagy-disznódi kerületének képviselője a fentemlített Trauschenfels Emil, nemkülönben az ujejházi kerület régi képviselője Dórr Soma, ki 1824-ben született s 1870 óta képviseli a kerületet, — most szintén pártonkívüli, habár feltehető, hogy eszük és szívük sugalma szerint inkább a szabadelvűek táborában harcolnának.

Brassó város I. és II. kerületében megválasztott Korodi Lajosról és Hintz Ernőről, valamint Brassó vármegye szász-hermányi kerületének képviselőjéről, dr. Lurtz Károlyról már szölkünk. Az utóbbi kerületében azelőtt szászok és magyarok között uralkodó jó egyetértés folytán rendszerint magyar liberális képviselő, utóbbi Jakabffy Imre, azelőtt Bethlen András választott, míg Brassó vármegye vidombáki kerületében a mostani képviselő dr. Schmidt Károly, ki most szintén pártonkívüli, az 1895. évi

Telcs Ede : Prielle Kornélia arcképe.

Háry Gyula : A veneziai Márkus-templom kapuja.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

A hivatalos szász körök a magyar állam létével és eszméjével kibékültek. Az 1890. évben létre jött az u. n. szász népprogramm, mely ennek a kibékülésnek adott félre nem magyarázható loyális kifejezést. A szász képviselők, kik addig részben a szabadelvűpárthoz, részben az akkori nemzeti párthoz tartoztak, míg egy rész pártonkívüli volt, most mindnyájan beléptek a szabadelvű kormánypártba. Szemet szűrt ez a szászok és magyarok közötti békés viszony az osztrák és német egyetemokről haza került, allddeutsch ábrándokkal eltelt szász ifjúságnak. Tagadhatlan ügyességgel és fanatizmussal párosult buzgalommal kezdtek most ezek — a «zöldek» — működni. Végre sikerült nekik a szász képviselők nagyobb részét 1897 év végén a helységnevekről szóló törvény miatt a szabadelvű pártból kizavarni.

A mérsékelt és a zöld-szászok között a nyilvánosság előtt látszólag létrejött békés egyezmény néhány fiatal zöldszász matadorát a képviselőházba besegített. A zöldek viszont felhagytak kedvező eszméjükkel: egy önálló politikai nemzetiségi párt, egy u. n. szász klub

tás alkalmával Eitel V. Adolfot 433 szavazattal pártonkívüli képviselőnek választotta, míg a határozott szabadelvű jelölt, Schuller Frigyes 346 szavazattal kisebbségben maradt. A szász-sebesi kerületben az ottani kevés számú magyarok a szászokkal kompromisszumot kötöttek és báró Petrichevits-Horváth Arturt szabadelvű programmal választották meg. Az oláhok, kik ebben a kerületben aránylagos többségben vannak, ez alkalommal nem vettek részt a választáson.

Ugyanez történt Szeben vármegye keresztény-szigeti kerületében, a hol a többségben lévő oláh választók nem vettek részt, a szászok pedig dr. Schwicker Henriket, ki a szászok érdekében irodalmilag sokat tett, pártonkívüli programmal megválasztották, daczára, hogy ő nem lutheranus szász, hanem bánáti róm. kath. sváb. Nagy-Szeben városának II. kerületében dr. Lindner Gusztávot választották meg, ki a hatvanas évek végén Trauschenfels Emil elvtársával az úgynevezett ifjú-szászoknak, a magyar érzelmű alkotmányhú szászoknak egyik vezére volt. Politikai múltja elmosódott és lett belőle a pártonkívüli

pótválasztás alkalmával mostani párttársával, a zöld-szász Korodi Lajossal szemben a kerületben lévő három magyar ajku község, Barca-Ujfalu, Krizba és Apáca választói segítségével mint szabadelvűpárti jelölt fényesen győzött.

A pártonkívüli szász képviselők közül föl-említendő még a segesvári képviselő, Melzer Vilmos, a kiről elég annyit mondanunk, hogy rokonszenves, higgadt és hazafias magatartású politikus, kit a Ház szívesen szokott meghallgatni.

EGYVELEG.

* XIII-ik Leó pápa a múlt évben hétszáz végrendeletben szerepelt mint örökös és ez uton 2.880.000 koronához jutott.

* A porosz állami erdősegek 1867 óta 216,165 hektárral nagyobbodtak. A kopár hegyek és területek befásításával a múlt évben 149,648 munkás foglalkozott.

* A múlt évben a munkaszünetelések miatt Európában mintegy negyedfél millió napszám veszett kárba, s ennek nagyobb része Franciaországra esett.

GRÓF SZÉCHENYI MIKLÓS GYŐRI PÜSPÖK BEIKTATÁSA.

Alig lehetne találóbban megjelölni dr. Széchenyi Miklós grófnak, székhelyére, Győrre való bevonulása és püspöki széke elfoglalása ünnepi fényét, ragyogó pompáját, mint azzal, hogy: fejedelmi volt. Csupa szín, fény, ragyogás és együtt a szíves örömmel, előlegezett bizodalomnak, s a már is kiérdemelt szeretetnek kifejezésre jutása.

Szombaton, április 12-ikén délelőtt érkezett meg a püspök, a vasvármegyei küldöttség kíséretében. Győrmege első vasuti állomásán, Szemerén, Góda Béla alispán vezérlete alatt a vármegye közönségének képviselete üdvözölte őt s szintén kíséretéhez csatlakozott. A győri állomáson Zechmeister K. győri polgármester üdvözölte.

Közel száz pompás négyes és kettős fogatból állt a díszmenet. Elöl a káptalan, különböző testületek, egyesületek képviseletei és Győr város impozáns küldöttsége.

A mi ez után következett: Mátyás király udvari pompájára emlékeztetett. A nagy király korabeli ruházatban lovas-herold vitte a püspök czimeres zászlóját. Utána az egyházmegye területén levő törvényhatóságok: Sopron-, Komárom-, Győrmege és város, Mosonmege, Kismarton és Ruszt sz. kir. város czimereit vitték az illető törvényhatóság színeivel ékes apródok, s mögöttük az ez alkalomra érkezett két-két törvényhatósági hajdú haladt.

Különösen érdekes és szép volt a 12 kis gyalog herold által alkotott eleven czimer. Mind-egyik herold egy-egy részt jelzett és mutatott be a püspöki jelvényekkel felszerelt Széchenyi-czimerből. A kis csoportot symbolikusan fejezte be a Széchenyi-család jelmondata: *Si Deus pro nobis, quis contra nos?* (Ha Isten velünk, ki ellenünk?)

A püspöknek egykor Schwarzenberg herceg püspök által használt s ez alkalomra restaurált kétfogatú remek díszhintaját hat bársonyos és aranybrokátba öltözött apród kísérte.

A püspök fogata mögött édes atyjának fogata, azután Esterházy herceg, gróf Cziráky Béla, az Erdődyek, a Széchenyiek s más méltóságok, a főispánok és törvényhatóságok fogatai haladtak.

Raab L. fényképe.

GRÓF SZÉCHENYI MIKLÓS GYŐRI PÜSPÖK.

A vasutól a székestemplomig terjedő másfél kilométeres úton több ezernyi tanuló, hatszáz fehérbe öltözött leányka és az egyesületek zászlós küldöttei képezték a sorfalat, valamennyi a püspök arcképes jelvényével. A tanulók nemzeti, püspöki, városi, megyei és pápai kis zászlócskákat tartottak, a kis leányok pedig magas pálczákon szalagos czimereket.

A templomi rövid, úgynevezett receptio után, mely alatt dr. Angyal Armand lendületes *Ecce Sacerdos* atdák elő, — az egész társaság gyalog vonult a püspökvárba, hol az új püspök a

tisztelgő küldöttségeket — számra mintegy 80-at — fogadott. A püspök az üdvözlő beszédekre adott válaszaival általános lelkesedésre hangolta a papságot, a törvényhatóságokat, a különböző vallásfelekezeteket.

Este szerenád volt, mely alkalommal az összes győri énekkarokat dr. Vajda Emil tanár dirigálta, a város közönsége nevében pedig Kiss Ferencz főjegyző üdvözölte a püspököt.

Vasárnap reggel nyolcz órakor a karmeliták templomában hallgatót a püspök kis misét, mely alatt Kontor Elek énekelte Miatyánkját és egyéb dalait, a tanítóképző kórusa pedig régi magyar énekeket zengett.

Míg a papság a karmeliták templomában hallgatta a misét, a meghívott vendégek elfoglalták helyeiket a székes templomban, melyben különösen a szentély, hol az arisztokrácia, köztük 14 grófnő foglalt helyet, fényes látványt nyújtott.

A székestemplomba lépő püspököt Kontor Elek fővárosi tanár és zeneszerző megható *Ecce Sacerdos* fogadta, melyet a szerző személyesen vezetett. A misét Franek Gábor győri székesegyházi karnagy irta és dirigálta.

A bullák felolvasása után elfoglalta trónját a püspök, kit a papság nevében Bertha nagyprepost üdvözölt, kinek szavai után a püspök a papsághoz latin, a néphez pedig szívreható magyar beszédet intézett.

Fél kettőkor volt a városház disztermében a 320 terítékű diszebed, melyen a püspök nyitotta meg a felköszöntők sorát: a pápára, a királyra, a hercegreprimásra és a kormányra írtive poharat. A püspökre többen mondtak felköszöntőt: Mohl püspöki helynök a papság, Esterházy herceg a kegyuraságok nevében, Fehér Ipoly főapát mint legújabb püspököt és főrendiházi tagot üdvözölte, Ruschek Antal esperes, az ünnep főrendezője, a gróf Széchenyi családra mondott köszöntőt. E beszédnek lett szép visszhangja gróf Széchenyi Emil soproni főispán nagy lelkesedéssel fogadott beszéde. Gróf Lamberg főispán az összes törvényhatóságok, dr. Kautz Gusztáv jogakadémiai igazgató Győr közönsége s az összes vallásfelekezetek, Kuncz prepost a premontrei rend, Schwarz soproni ügyész a katolikus közönség nevében köszöntötték a püspököt, ki a felköszöntőkre találó szép, haza-

Sorger S. fényképe.

A GYŐRI PÜSPÖK BEIKTATÁSA. — GRÓF SZÉCHENYI MIKLÓS PÜSPÖK A SZÉKESEGYHÁZBÓL A VÁRBA VONÚL.

A vendégek érkezése. Gróf Erdődy Gyuláné amateur felvétele.

fias érzéstől áthatott, keresztényi szeretettel teljes válaszokat adott.

Győr valóban fényesen fogadta új püspökét, de minden lépten-nyomon ki is tűnt: mennyire tudja a város közönsége, miért vette körül ennyi bizalommal a püspök személyét, ki legelső beléptekor is békét, egyetértést, összetartást, szeretetet kínált Győr egész közönségének.

A MŰCSARNOK NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSA.

Sokan nézik a Műcsarnok nemzetközi kiállítását, kivált ha tavaszi verőfény is csalogat a ligetbe. A fölzászlózott oszlopos épületben ilyenkor különben is pihenőt tart a kirándulók egy része; ott látogatást tenni, találkozót adni már bevett szokás. Csütörtökön este pedig a honvédeknek harsogó zenéje gyűjti össze mindazokat, kiknek a művészet mellé kell még valami. De legyen bármiképp, annyi bizonyos, hogy a Műcsarnok nagy közönséghez jutott s a vásárlási hajlam is fejlődik.

A mostani kiállításon, melyen előkelő külföldi művészeket is találunk, egy magyar művész képe előtt állnak meg legtöbben. A belépő mindjárt szemben látja Munkácsy «Éjjeli csavargóit». Uralkodik ez a kép a tárlaton, s mindenki érzi hatását. Harmincz évvel ezelőtt, hatalmasan előtörő tehetségével alkotta a művész. Némán nézik s a távozáskor is még egyszer megállnak a szemlélők előtte, azzal meggyőződéssel, hogy ez a tárlat ékessége, és mindenkire nézve olyan megnyugtató, hogy idegen földről haza került, s immár műkincesinket gazdagítja.

Ugyanabban a teremben sok híres névvel találkozunk. Munkácsy közelében van a modern spanyol festők egyik kitünősége, Zuloaga Ignacio több képpel. Erős tehetség jellemzésében, rajzban, technikában és gondolatának kifejezésében. Egyik képe a «Kisértes», kecsességével is kiváló. Szép ifjú leány, fejére borított puha csipkekendőben, félig fekvő tőprenkedik és emésztődik a keretben. A háttérben az öreg duenna élesen körvonalozott feje és egy gavalér alakja látszik. Együtt beszélgetnek. A leány arca és kifejezése mutatja, hogy tudja, miről tanakodnak. Közöljük a szép képet, valamint az angol művészek érdekes csoportjából a skót Cameron P. Y. képét, a menyasszonyt. A tárlat egyik érdekessége a szép leány, felöltözve fehérbe, kezében tartva a menyasszonyi bokréta, s vágyva, hévvel nézve a függönyvel takart ajtóra, melynek mindjárt föl kell nyílni, hogy a nászvendégek közé léphessen, mint menyasszony. Már hallja a neszt, valakinek lépteit és türelmetlen, izgatott a boldogság pillanatában.

A GYŐRI PÜSPÖK BEIKTATÁSA. — A püspök átvonul a várba, Gróf Erdődy Gyuláné amateur felvétele.

csak néprajzi alakok, hanem személyenként is életet mutatók.

A szobrok közül bemutatjuk az alkalommal Tolcs Ede fiatal művészek a Nemzeti Színház kitűnő művésznőjéről, Prielle Kornéliáról készített jó mellszobrát, e hűséggel, jellemző biztossággal és választékos stíllal készített szoborművet.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Bán Aladár: Kanteletar; a finn népköltés gyöngyei, Budapest 1902. A finnek rendkívül gazdag népköltészetéből gyűjtött össze szép és friss virágokat e kötetben a fordító. Nem szólva a nyelvrokonság szülte rokonszenvről, a gyűjteményt költői becsé is érdekessé és értékessé teszi a közönség számára. Egy derék, mély érzésű és tiszta erkölcsű nép lelke szól e dalokból, balladaszerű kis elbeszélésekből, többnyire szomorú hangon, érezetve azt a folytonos nehéz harcot, melyet a finn nép a természet mostohaságával vívni kénytelen. Ezért játszik oly nagy szerepet a költeményekben a gond, a nyomorral küzdés, a megélhetés iránti aggodalom. A szegény árva meghatón panasolja szenvedéseit, az anya aggódva gondolkodik gyermeke jövőjére, fájó érzéssel s féltő szeretettel bocsátja férje házába menyasszony leányát. A szerelem nem nyilvánul a szenvedély oly kitérőivel, mint a magyar népköltészetben, inkább a szelid epedés, a méla bánkódás s a beczező gyöngédség hangjait hallatja. Néha költői reflexiót is hallunk az élet nehézségéről, melyet a vallásos hit enyhít; a hazafias érzés a honvágy alakjában szól meg igen szépen a «Névtelen betegség» című darabban, mely, mint a gyűjtemény több más költeménye is, lapunkban jelent meg először. Bán Aladár szép magyarsággal, a forma s s naiv hang iránti kiváló érzéssel fordította a költeményeket; irodalmunk nem jelentéktelen nyeresége e könyv, mely a Kisfaludy-Társaság támogatásával jelent meg. Ára két korona 40 fillér. Mutatványul álljon itt a következő költemény:

Édes otthon.

A kis ing is meleg, hogyha
Édes anyám keze fonta,
És hideg a szőrtakaró,
Ha más keze-közül való.

Anyámmal a fürdőházban
Gőz nélkül is jó meleg van,
De fagyos a más fürdője,
Hogyha forró is a gőze.

Othton minden falat kenyér
Édes, habár nem is fehér,

De keserű másutt, bárha
Írók vaját kennek rája.

A vessző se csíp, ha vele
Megver apám, anyám keze,
Üssenek bár egész napon,
Jót akarnak vele, tudom.

De ha más ver, kétszer érzem,
Tüskés a bot, hull a vérem;
Üssenek csak egyszer is rám,
Érjenek egy kicsit hozzám.

Drága az a kis ház nékem,
Nem hagyom el semmiért sem!
Bárha kicsiny és szegényes,
Magpihenni benne édes,
Tündéri szép ott az álmom,
Azon a kis szalmaágyon...

Nagy Képes Világtörténet. IX. kötet. Irta Marczali Henrik. A tizenkét kötetre tervezett nagy történelmi munka most megjelent része az abszolútizmus korát tárgyalja. XIV. Lajos korával kezdődik a Katalin ezárnő és Mária Terézia uralkodásával végződik. Közben részletesen el van mondva a török hódoltság megszűntetésének egész története, a Bethlen és Rákóczy kora, a pragmatika sanctio s Magyarország akkori állapota, viszonyai. A könyvben mindent megillető rész jut a magyarságnak, s látjuk, hogy nemzetünk, habár vezérszerepet nem vitt is Európa történetében, de azért nem ritkán döntőleg folyt be a viszonyok alakulására, azon

A díszmenet a székesegyházba vonuláskor.

Gyermekek sorfala a bevonuláskor.

váolja, több százank jó metszetekben címerét is közli. A szép kiállítású könyvet a Jókai-nyomda-részvénytársulat adja ki Sepszi-Szent-Györgyön; ára fűzve 20 korona, díszkötésben 24 korona.

Ifj. Hegedüs Sándor rövid idő alatt több kötet munkájával lépett a közönség elé. Egymást követték «Az óriások világa», «Alakok a ködhomályban» «Déli Fjordok», melyekhez legújabbán egyszerre két kötet: az «Amerikai színek» s a «Beszélő éjszakák» címűek járultak. Ifj. Hegedüs Sándor tanulmányozás céljából több ízben bejárta Amerikát s az akkor szerzett benyomásairól számol be az «Amerikai színek» című könyvében. S ez a cím találó, mert a könyv valóban színes képeket nyújt a hatalmas, óriási mértékben fejlődő Amerikáról, mely mindenkire nézve mindig érdekes és tanulságos. A könyv tartalma három részre van osztva: színek, képek, amerikai stíl. Ez a kötet a «Budapesti Hírlap» újságvállalat kiadásában jelent meg s ára kemény kötésben 2 korona 50 fillér. A másik új könyve ifj. Hegedüs Sándornak a «Beszélő éjszakák» című, mely élénk tollal írt elbeszéléseket, számszerint huszat foglal magában. E kötet Singer és Wolfner kiadásában jelent meg, ára 2 korona 80 fillér.

A Nemzeti Színház és Operaszínház igazgatói. Scéll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminisz-

fölül is, hogy védelmezte a török ellen a keresztény művelődést. Megmutatja a könyv a kaposokat, melyek nemzetünk sorsát a többi népekével összekötik és pedig nem elfogultan, vagy tán kedvezéssel, hanem szigorúan a valósághoz ragaszkodva s a dolgokat világtörténelmi szempontból tekintve, a mi a munka becsét és érdekességét csak növeli. A kötetet három térképen és két színes műmellékleten kívül mintegy 230 kép és egy vagy több oldalas nem színes műmelléklet díszíti. Ott látjuk többek közt Galilei, Shakespeare, Newton, Zrínyi, Tökoly, Mária Terézia, nagy Fridrich, Zrínyi Ilona és mások arcképeit, aztán számos oly rajzot, melyek az akkori szokásokra, viszonyokra vetnek élénk világot. A «Nagy Képes Világtörténet» a Franklin-Társulat és Révai testvérek kiadásában jelenik meg; ára egy kötetnek díszkötésben 16 korona.

Háromszék vármegye nemes családjai. Szerkesztette Pálmay József. A szerző ezúttal tüzte ki, hogy megírja a székesvári nemes vármegyék valamennyi nemes családjának történetét. Terjedelme munkájából már korábban megjelent mint első kötet az «Udvarhely vármegye nemes családjai», most pedig mint második kötet a «Háromszék vármegye nemes családjai»; a következő kötetek Marosszék és Csíkszék nemesit fogják tárgyalni. A Háromszék nemes családjairól szóló kötet 494 nagy folió oldalra terjed s 980 család történetét

A GYŐRI PÜSPÖK BEIKTATÁSA. — A papság a karmelita templomból a székesegyházba vonul. Berger tankepele.

Cameron D. Y. : A menyasszony.

ter Beöthy László igazgató lemondását forma szerint is elfogadta és ideiglenesen Somló Sándort, a Nemzeti Színház drámairodalmi ténen is kiváló tagját bízta meg az igazgatói teendő ellátásával. Széll Kálmán belügyminiszter továbbá Mader Raoul szerződését az Operaház ideiglenes igazgatója gyanánt egy esztendőre meghosszabbította. Gróf Keglevich István intendáns Beöthy László volt igazgató lemondó levelére e hó 15-ikén a következő választ intézte: «Midőn sajnálatomra kénytelen vagyok az ön szerződésének felbontásáról intézkedni, el nem mulaszthatom, hogy elismerésemet ki ne fejezzem azért a kiváló szakértelemért, s köszönetet ne mondjak azért az odaadó és buzgó tevékenységért, a melyek által sikerült önnek a Nemzeti Színház részére minden várakozást felülmúló gyors és fényes emelkedést biztosítani.»

Népszínház. Április 12-én játszották Kacziány Géának «A rozályi malom» című népszínművét, mely a Népszínház pályázatán száz darab aranyat nyert. Kacziány «A rozályi malom»-ban az élet után festi a népet, a nyersséget sem szépíti és egyszerű, természetes életviszonyai szerint szölte az egyszerű cselekvényt is. De a rozályi szőlmalom udvarán játszó történetnek megvan benső tartalma, népeleti lényege, több sikerült alakja és változatos tarkasága. Eredeti, önálló tehetség szól meg benne, mely a népszínművek hagyományával sem engedte magát zavartatni. A dalok jók, magyarosak; Dóczy József temesvári zeneszerző művei.

A darab főszereplője Terka, az özvegy molnárné, kemény természetű asszony. Rendet tart, de az özvegyiség bántja, mert a malomhoz gazda kellene. Az első legényéhez férjhez menne szívesen, mert dolgosnak ismeri, és gondolja, hogy jól megélnének, csak neki is tudna parancsolni. Egyszer azonban előjön Boldog Andris, mikor éppen zenebona van a malom udvarán. A legény gyorsan elbánnik mindenkivel, rendet csinál. Az erős legény megtetszik az asszonynak, a mi a molnárné legényre is jó, mert ez úgy is a Terka hugába szerelmes. Boldog Andrisnak a senkitől sem félt legénynek azonban titka van. Ezért az igazi neve helyett is egy katonapajtása nevét használja. Ez a pajtása azonban katonaszökevény s őt fogják el helyette. Akkor derül ki, hogy Boldog Andris azért rejtezködik, mert megleckézettette a tulajdon édes anyját, a ki balkezü házasságban él. Ezt szégyenli a fiú. A molnárné és Boldog Andris a darabnak két erősen kidomborított alakja. Eleesen rajzolt alak egy tönkrement úri, Sándor úri, a ki élőködik s szállott voltában inkább rendőri albumba való. Ez is erősen jellemzett alak. Van még több más olyan alak, melyek alkalmas személyesítők a megalkotók. Blaha Lujza pezsgő életre keltette a molnárnét. Zsörtölődése, érzése, aggodalma, bosszúsága és csengő éneke uralkodott a színpadon és a közönségen. Kiss Mihály (Andris) játékkal és énekeléssel emelte a hatást. Szirmai az

első előadásban túlzott Sándor úri szerepében, de később már jobban jellemzett. Elég játszani valója van a darabban a többi szereplőknek is, a kik ezek: Szerdahelyi, Raskó, Horváth Vince, Solymosi, Német, Ujvári, Szabó és Kápolnai Irén. A szerzőt kivált a két első felvonás után sokat tapsolták.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia ápril 14-ikén tartott ülésén Pauler Gyula elnököl és Czobor Béla egyetemi tanár, a keresztény régészet bűvára tartott foltozást, érdekes ismertetést adva a pécsi székes egyház ősrégi *cubiculumáról*, a föld alatti helyiségről, mely Róma katakombáira emlékeztet. Az olasz föld határain kívül nincs mása ennek az emlékek a kereszténység őskorából.

A *cubiculum* a IV. század közepén építhetett s a falak kifestését vándor római festők végezhették. 1780-ban fedezte föl Koller József pécsi kanonok, a pécsi püspökség tudós historikus, s leírását szóban és képekben 1804-ben adta ki. Azóta többen is leírták. A *cubiculumot* 1864-ben hydraulikus műszel mentesíteni akarták a nedvesség befolyásától, de siker nélkül, mert a képek a salétromos nedvességtől mindinkább szenvedtek, miért is a műemlékek bizottsága elrendelte a falképek pontos felvételét. Az új színes képeket Czobor Béla felügyelete alatt Gróh István tanár készítette el. Ez alkalommal történt, hogy Czobor Béla az előbbi ismertető Koller, Eitelberger és Henszlmann által üreseknek talált három falmezőn, a stalaktit-réteg alól eddig ismeretlen falképmaradványokat hozott napfényre. A pécsi *cubiculum* minden valószínűség szerint a IV. század derekán épült eredetiben kettős kápolna volt, félig a föld színe fölött, félig alatta. A *cubiculum* őskerestény temetkező hely közepén állott, a mely a XI. században, a mikor a pécsi dómot építették, ép úgy elpusztult, mint a hogy elpusztult Rómában a legregibb vatikáni katakomba a Szent Péter-templom építései. A híres emlék hiteles leírása képekben és szövegben a műemlékek országos bizottságának kiadásában fog megjelenni Czobor Béla gondozásával.

Pulszky Ágoston emlékezete. A néhány évvel ezelőtt alakult «Társadalomtudományi Társaság» április 13-ikán Pulszky Ágoston emlékeztetésének szentelte ülését. A Társaságnak Pulszky egyik megalakítója s első elnöke volt, e mellett a társadalmi tudományoknak egyik legnevezetesebb művelője.

Az ünnepélyes ülésen nagy számban jelentek meg közéletünk kitűnőségei, Pulszky egykori barátai, családjának tagjai stb. A megnyitó beszédet gróf Andrásy Gyula, a Társaság mostani elnöke mondta a tudomány és hazafiség viszonyáról. Fejtette azokat az okokat, melyek miatt a tudományos élet nálunk nem tarthatott lépést a politikai fejlődéssel. A nemzet minden tevékenységét a lét-küzdő foglalta le, s az igazságot mindennek fölébe helyezte tudós és a hazáért mindent feláldozó hazafi közt nehezen jöhetett létre az igazi összhang. Ezért a magyar nem alapíthatott a tudományban nemzeti iskolát; ennek csak egy útja van: a nemzet értelmiségének erős, intenzív munkája. A társadalmi tudományok nálunk héls talajra lelhetnek; bár e tudomány ma még tele van foltokkal, melyek némelyike a közvéleményben visszatükrözést is szülhet, de a tudományos vizsgálódásnak szabad tört kell engedni. A fejlődést még kiszámíthatatlan idő-kig a mult szervezetei fogják tovább vinni s a hazai

fiság összekapcsoló, szervező hatását nem mülja fölül semmi. A magas szárnyalású elnöki megnyitó után, mely nagy hatást tett, Páldy Gyula egyetemi tanár Pulszky tudományos érdemeiről értekezett. Emmer Kornél pedig Pulszky politikai pályájáról rajzolt érdekes képet, elmondván ifjúsága törekvéseit, atyjának s atyja baráti körének szellemére tett hatását, Szilágyi Dezsővel való barátságát, parlamenti szereplését.

A Petőfi-Társaság ápril 13-iki ülésén Szana Tamás titkár megemlékezett a társulat két kiváló tagjának, Tolnai Lajosnak és Négy Lászlónak haláláról. Az első fölolvás *Hatala* Péter volt, a ki «A szent tűz Jeruzsálemben» ezímen a szent tűz legendáját ismertette és Jézus tanítása nyomdokán azt fejtegette, hogy csak akkor lesz általános elégedettség, csak akkor fog megszűnni a semmivel sem bíróknak a valamivel bírók ellen való áldatlan harca, ha a népek a sok szertehuzó vallásfelekezet helyett egy dogmában, az Isten és az emberszeretet dogmájában egyesülnek. *Jakab Odón* bemutatta ezután *Temérdek* (Jeszenszky Danó) rendes tag három költeményét. Címük: «A két nem», «Az az egy» és «A szem akarata». Majd *Abonyi Árpád* «Az elnök úr» című novellája került fölolvására. A fölolvás utást követő zárt ülésen elhatározta a társaság, hogy május 19-ikén, pünkösd hétfőjén, Brassóban fölolvású ülést tart.

A budapest-lipótvárosi Kaszinó ápril 13-iki folytatódó közgyűlésén vaszították meg az elnökséget és az igazgatóság tagjait, miután az előbbiek lemondtak és ragaszkodtak a lemondáshoz. A szavazás éjjelig tartott. *Elnök* lett egyhangúlag báró *Dóczy Lajos*, *alelnökök* lettek: dr. *Balay Lajos* miniszteri osztálytanácsos és ruszti *Ruszt József*. *Igazgatók*: dr. *Darvai Fülöp*, *Wolfner Tivadár*, dr. *Guttman Emil*, *Lederer Sándor*, *megyeri Krausz Zsidor*, dr. *Zsigmond Jenő* és dr. *Lichtenberg Kornél*. *Titkár*: dr. *Fried Vilmos*.

MI UJSÁG?

Az országos magyar balneologiai egyesület április 13-án és 14-én tartotta Budapest XII-ik kongresszusát, a melyen a fővárosi és vidéki orvosok és furdótulajdonosok nagy számmal vettek részt. A dr. *Tausser Vilmos* egyetemi tanár elnöklete alatt folyótüzekben a hazai furdógy emelésére vonatkozó kérdéseket tárgyaltak. Április 13-án délután a kongresszus tagjai a budakeszi erdőben levő Erzsébet-szanasztoriumhoz rándultak ki. A tüdőbetegek részére alapított új intézet megtekintésénél az intézet igazgató főorvosa, *Kuthy Dezső* kalauzolta a társaságot, részletesen ismertetvén a szanasztorium berendezését. Az ez alkalommal készült fénykép, melyet mai számunkban talál az olvasó, a szanasztorium épülete előtt a látogatók egy nagy csoportját is feltünteti. A kép baloldalon a felső lépcsőkön kalappal fején dr. *Högyes Endre* egyetemi tanár, a budapesti Pasteur-intézet igazgatója látható, a kép közepe táján, ugyancsak a hátsó sorban a középső oszlopnál *Rigler Gusztáv*, a közegészség tanára a kolozsvári egyetemen s mellette *Ónody Adolf*, a budapesti egyetem rendkívüli tanára; az előtérben, a kép közepén (szürke ruhában) dr. *Löv Sámuel*, a balneologiai kongresszus titkára, tőle jobbra dr. *Kuthy Dezső*, a szanasztorium igazgatója; Löwtől

Zuloaga Ignacio : Kisértés.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

balra vele szemközt dr. *Bókay Árpád*, a budapesti egyetem dékánja s a kongresszus alelnöke; Löw és Bókay közt dr. *Marschalkó Tamás*, a kolozsvári egyetem bőrgyógyászati tanára; Kuthy mögött balfelé *Szmalovszky Valér*, Rajecz-fürdő tulajdonosa, míg a kép többi részein több vidéki furdóorvost s az orvosi kar több fiatalabb tagját tüntetik föl. A 2-ik emeleti folyosója fölött Madách e sorai olvashatók: «Mondottam ember, küzdj és bizza bizzál»; az első emeleti folyosó fölött Vörösmarty e sorai: «Nincs vesztve semmi sors között ki el nem esüggedett»; a földszinti folyosó fölött Kozma Andor e sora: «Ad az Isten orvosságát bőven napsugárban, szabad levegőben».

Darányi miniszter mint a dunamelléki ref. egyházkerület főgondnoka. A dunamelléki egyház új főgondnokának, *Darányi Ignác* földmívelési miniszternek ünnepélyes beiktatása ápril 16-ikán ment végbe a budapesti Kalvin-téri templomban.

Megjelentek az ünnepélyen: Szász Károly, Kun Bertalan, Antal Gábor, Kiss Áron püspökök, továbbá Cseh Ervin miniszter, Hegedűs Sándor, gróf Desgenfeld József és Lajos, gróf Teleki József, Vécsey Tamás, Szilágyi Áron egyházkerületi főjegyző, számos esperes és lelkész. Zsolnárének után *Koncz* esperes imádságot mondott, azután fölolvasták az ágostai hitvallású evangélikus egyháznak Szilágyi Dezső elhunytá alkalmából küldött részvétirátát. *Szilágyi Áron* bejelentette, hogy a főgondnoki állásra *Darányi Ignác*ot választották meg, a kiért *Baksay Sándor* vezetésével küldötték ment. *Darányi*, a ki Szász Károly püspök üdvözölt, letette a hivatalos esküt, mire *Szilágyi Áron* köszöntötte egyházi méltóságában. *Darányi* halálját és köszönetét fejezte ki. Minden törekvése az lesz, hogy tisztességének töle telhetőleg megfeleljen. Megemlékezett azután elődeiről, gróf Lónyay Menyhértől, gróf Tisza Lajosról és főképp Szilágyi Dezsőről. Értzi, hogy Szilágyi Dezső helyét pótolhatni nem fogja, de hogyha mindannyian vállaltva fognak dolgozni s ha Szilágyi szellemében fognak munkálkodni, az egyház nem fog visszaesni. Tisza Kálmán egyetemes főgondnokról is szép szavakban emlékezett. Foglalkozott a küszöbön álló zsinat feladataival, melyeknek legfőbbike az 1848. XX. t.-cz. végrehajtásának kérdése. Végül igéri, hogy az egyházkerület jogai és a kerület törvényadta autonómia fölött mindenkor őrködni fog. Ova int a felekezeti türelmetlenségtől, mert nincsen ország, a hol a felekezeti egyetértésre oly nagy szükség lenne, mint nálunk. A beköszöntő beszédet nagy tetszéssel fogadták. Miután még *Kun Bertalan* tiszáninneni, *Kiss Áron* tiszántúli és *Antal Gábor* dunántúli püspökök üdvözölték az új főgondnokot, és az ünnepély véget ért. *Darányi* miniszter főgondnoki beiktatása alkalmából tízezer koronás ösztöndíj-alapítványt tett református teológusok számára és ugyancsak 10,000 koronát adományozott egy református felsőbb leánynevelő-intézet létesítésére.

Gróf Széchenyi győri püspök beiktatásának fényes ünnepélyéről készült s mai számunkban közölt fényképek nagy részét *Kárpáti Manó* győri felső-kereskedelmi iskolai tanár ur volt szíves beüldeni lapunknak. Ezek közül különösen is föl kell említenünk azt a két sikerült amateur-fényképet, melyet a püspök nővére, *gróf Erdődy Gyuláné* vett föl az ünnepély egy pár jelenetéről.

A lipótvárosi bazilika. A több mint félszázad óta épülő lipótvárosi Szent-István-bazilika közeledik befejezéséhez s remélik, hogy a jövő év aug. 20-ára megnyithatják. A főoltára a tanács *Benczur Gyula* művésznél 30,000 koronáért egy képet rendelt meg, a mely Szent Istvánt Máriával ábrázolja. A bazilikában 40,000 korona költséggel hatalmas orgonát állítanak. Az orgonára nemzetközi pályázatot akarnak hirdetni.

Horánszky miniszter betegsége. Horánszky Nándor kereskedelmi miniszter néhány nap óta súlyos beteg. E hó 11-ikén a hivatalos ünnepély alatt meghült a templomban s tüdőgyulladásba esett. E hó 17-ikén a beteg állapota válságos volt, de orvosai, dr. *Müller Kálmán* egyetemi tanár és *Dinner Gusztáv* megnyugtatták a mely részvétellel tudakozókat. *Széll Kálmán* miniszterelnök többször is meglátogatta a beteget, a kihez azonban e hó 16-ikán már nem bocsátottak senkit, mert nyugalomra van szüksége. A király részéről a kabinetiroda tudakozódott a beteg hogylétéről. E hó 18-ára a beteg állapota javult.

Hegedűs Sándor volt kereskedelmi miniszter már visszatért Olaszországból. Rómában meglátogatta *Prinetti* külügyminisztert, a ki megkérte, hogy

Paczka Ferenc : Vasárnapon.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

tolmácsolja üdvözlétét Széll Kálmán miniszterelnöknek.

A Hunyadiak templomának maradványai. *Békes-Csabáról* jelentik, hogy a törökügyi szőlőkben a tavaszi szőlőmunkák alkalmával egy templom romjaira akadtak. *Karácsonyi János* történettudós nyomozása szerint e helyen a törökvilág előtt a kapucinusok kétfőtny temploma állt. Később a Corvin-család kegyurasági temploma volt és Frangepán Beatrix, Corvin János özvegye itt van eltemetve. *Szalay Imre*, a nemzeti muzeum igazgatója elhatározta, hogy a törökügyi templom-rom körül ásatásokat rendeztet, míg rákaldhatnak a templom alatt levő sírboltba, a mely sok régi emlékekkel lehet tele.

Petőfi utolsó éjjeli szállása. *Petőfi* utolsó éjszakáját Székely-Keresztúron töltötte a mai Gyárfás-féle házban, a mely akkor a Kemények birtokában volt. A ház kisasszonyának emlékkönyvébe is írt ekkor *Petőfi*. Ez a ház mind ez ideig jelenlétül állott, de most a székely-keresztúri székely-társaság elhatározta, hogy a legrövidebb idő alatt a házat díszes emléktáblával jelöli meg. Minthogy Székely-Keresztúron még más házakat is említenek, mint olyanokat, melyekben az utolsó éjszakáját *Petőfi* töltötte volna, azért a székely-társaság felkérte a *Petőfi-társaságot*, hogy kutatást indítson. A székely-társaság azon is buzgólkodik, hogy emléktáblával díszítse azt a házat szintén, melyben *Bem* apó pihent a segesvári csata előtti éjjel.

Zrinyi a költő emléke. Csáktornyaán, hol *Zrinyi Miklós* költő vadászat közben meghalt, szoborral akarják megörökíteni emlékét. A szobor-bizottság elnöke *Margitai Lajos* képezdelei igazgatót, a mozgalom megindítóját választották meg, a védnöki tisztre pedig *gróf Festetics Jenő*t kéri fel. A szobornívét, melynek felállításához a közoktatásügyi miniszter államsegélyt ígért, a megye szülöttje, *Szász Gyula* szobrászművész készíti.

HALÁLOZÁSOK.

Gróf Pálffy András lovassági tábornok, a magyar testőrség kapitánya, ápril 14-én Bécsben meghalt. Katonai pályáját mint fiatal kadét a 9. ulánus-ezredben kezdte. Századosi rangban a boldogult *Rudolf trónörökös* udvarához volt beosztva, majd mint vezérőrnagy főudvarmestere lett *Stefánia* özvegy trónörökösének. Ebben a méltóságában érte *gróf Pálffy* az a kitüntetés, hogy a magyar királyi testőrség parancsnokává nevezte ki a király. Elhunytá hírére *gróf Paar* főhadsegéd, a király megbízásából megemlékezéssel fejezte ki a királyt. Elhunytá hírére *gróf Paar* főhadsegéd, a király megbízásából megemlékezéssel fejezte ki a királyt. Elhunytá hírére *gróf Paar* főhadsegéd, a király megbízásából megemlékezéssel fejezte ki a királyt. Elhunytá hírére *gróf Paar* főhadsegéd, a király megbízásából megemlékezéssel fejezte ki a királyt.

Széchenyi miniszterek, a diplomáciai kar tagjai, a legnagyobb udvari és állami méltóságok. A katonai kíséretet *Windischgrätz József* herceg lovassági tábornok, az arczére-testőrség kapitánya vezette. A halottat Pozsonymegyébe, a családi sírboltba szállították.

ASSISI FERENCZ, Spanyolországnak elfeledett királya, XIII. Alfonz spanyol király nagyratya, e hó 16-ikán elhunyt Francziországban, d'epinay-sur-seine-i kastélyában, 80 éves korában. 1846-ban vette nőül *Isabella* királynőt, a mikor egyúttal királyné kiáltották. A királyi pár 1868. szept. 30-án a fölkelés következtében elhagyta Spanyolországot és 1870 június 25-én fia, XII. Alfonz javára lemondott a trónról. Ferencz ex-király törvényesen elvált *Isabella* ex-királynőtől és 1868 óta leginkább Párisban élték.

SZIFAGIN SZEREGEVICS *DIMITRI* orosz belügyminiszter e hó 15-ikén Szent-Péterváron, hivatalos helyiségében lelőtte *Malisev* nevű kievii egyetemi tanuló. A miniszter, ki 49 éves volt egy óra múlva meghalt. A merénylet politikai boszú műve, mert *Malisev* a kievii zavarások alatt elfogták és súlyosan megbántették. A miniszter temetését április 17-ikén ment végbe s a gyászisteni tiszteleten a czári pár, a trónörökös, az uralkodó család tagjai is megjelentek.

ETREKARCSAI CSILLAG *BENŐ*, a m. kir. Kuria nyug. bírāja és a Lipót-rend lovagja 82 éves korában meghalt Budapestben. Mint az udvari kamara gyakornoka kezdte hivatali pályáját, 1867-ben az igazságügyi minisztériumba került, majd később a kir. táblához, s végül a Kuriahöz neveztek ki bírónak. 1887-ben vonult nyugalomba. Halálát két fián, *Csillag Gyula* dr. egyetemi tanáron és *Csillag Benő* fővárosi bizottsági tagon kívül nagy rokonság gyászolja.

Elhunytak még a közelebbi napokban: *BENŐ LAJOS* új-székelly unitárius lelkész 92 éves korában. *BENŐ ALBERT* volt államtitkár édes atyját gyászolja benne. — *KÖVÁRY TIVADAR*, a nagyváradi gör. kath. káptalan tagja, a belvárosi román gimnázium volt igazgatója, 83 éves, Nagy-Váradon. — *KOHÁNYI FERENCZ* *EMIL* premontrei kanonok, főgimnáziumi tanár, 41 éves korában Kassán. — *KISS LAJOS* evang. lelkész, 63-ik évében Homok-Bödögn. — *TURÓVÁN LILLES*, éradonyi görög-katolikus lelkész 59 éves korában. — *FRIEDLER JÁNOS* nyug. arvaszéki ülnök, ki félszázadon át szolgált Esztergommegyét s mint jeles hegedűművész is ismeretes volt, Esztergomban. *MÁRKUS JÓZSEF* budapesti főpolgármester és *HARASZTI HERMIN* a Vágshírház tagja édes atyjukat gyászolják az elhunytban. — *PAYER ENDRE*, a horpácsi gróf Széchenyi-uradalom főszárműveje, jeles gazda, 73 éves, Horpácson. — *TÓTH MÓR* nyug. kir. ügyész, Kerecs város díszpolgára, Szolnokon 68 évében. — *MEISZNER ERNŐ* nyug. miniszteri osztálytanácsos Vácotól. — *GÁL LAJOS* helyettes pénzügyigazgató, Aradon. — *FARNOSI KECSZELY SÁNDOR* birtokos vitézségi érdemmel kitüntetett régi honvéddadnagy, Szolnok-Doboka megye bizottsági tagja, 78 éves, Szamosújvártól. — *MOCsÁRY IMRE* andornoki földbirtokos, *MOCsÁRY LAJOS* volt országgyűlési képviselőnek egyetlen fia, Abbázsiában 86 éves

Erő - Egészség.
„Szent-Anna“
 malátaecak (tápsütemény).
 Elsőrangú tápsütemény és orvosi szakértők által ajánlott, tisztán malátaból minden egyéb liszt hozzáadása nélkül készült.

Speciális erőtápszer.
 Rendkívül könnyen emészthető, a testuagy gyarapodását előmozdítja, óriási tápértékű, gyomor- és emésztési zavarokban szenvedők számára használják. Egészségeseknek, lábadozóknak, betegeknek, felütötteknek és gyermekeknek egyaránt alkalmas.

Eredeti zárt doboz 1 frt 25 kr. Postaküldemények utánvéttel. Kapható eskis zárt dobozokban minden fűszerkereskedésben és gyógyszerárban. 9548

Főraktár: HOFFMAN JÓZSEF
 es. és kir. udvari szállítóval.
 Budapest, V. kerület, Báthory-utca 8. szám.

Országos gyógyintézet
HALL FÜRDŐHELY
 Felső-Ausztriában.
 Elsőrangú Jodbrom-fürdő az Alpesszékre való kilátással. 9547

Indicatio: minden skrofulózis megbetegedéseknél és titkos betegségeknél. Korszerű gyógyszerkészítők. Felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Tornaeszközök,
 orosz sárczipők és társasjátékok legolcsóbb forrása. Fehérruhaterítők, kókusz-szőnyegek, ponyvák, zsi-negek, kötélárak és mindennemű hálók ipartelepe

SEFFER ANTAL,
 Budapest, IV., Károly-utca, boltsz. 12.
 (Központi városbába épülete.) 9390

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve.

MATTONI ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE
 BUDAPESTEN (BUDA)

Idény április 15-től szept. végéig.
 Keserű források ivó és fürdőgyógyimód. A gyógyhely fűrdő, esetleg ivóforrása kitűnő eredményekkel alkalmazhatók: 1. Bármely okok folytán keletkezett lobos izzádmányoknál. 2. Női bajoknál, különösen metritis chronicánál; méh körüli és hasbátlyalut után visszamaradt izzádmányoknál; a méhnek helyzetváltozások, nemkülönben daganatok által előidézett izgatottsági tüneteknél; hurutos állapotok és tisztálási zavaroknál stb. 3. Az alhasi szervek bántalmánál: májhajok, szokványos székrekedés, stb. Zsírkóránál. 5. Kószvényenél. stb.

FÜRDŐ-ORVOS: DR. POLGÁR EMIL
 Egészséges felvétel, fél órányira a fővárostól, könnyelmű lakások jó vendéglő, zene, kávé- és márványfürdők, különféle szuhanykészülékekkel. — Rendes villamos vasúti közlekedés. A kocsi állomását helye: Ferenc József-tér, a régi Előpárt előtt.

A gyógyhelyre vonatkozó bővebb felvilágosítással szívesen szolgál 9466 **MATTONI és WILLE** Budapest.

Restitutions Fluid
 Kwizda fele

Cs és szab. mosóvíz lovak részére.
 1 öveg ára 2 korona 80 fillér. — 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb munkánál és uterőrtől, liczámoknál, inak merevségénél stb., az idomlásnál kiváló munkára képesíti a lovakat. Csak a fenti végjegyzéssel valódi. Kapható Ausztria, Magyarország valamennyi gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésben. Főraktár: Kwizda Ferenc János kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett. Cs és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszer-tára, Király-utca 12 és Andrássy-ut 26. 9386

Vukovári arc-tisztító kenőcs és szappan.
 Szeplő, himlőhely, sünör, májfolt-fakadék, persenés, orrvörösség és minden egyéb arczisztatlanság ellen legjobbnak bizonyult a már 52 év óta dicsegetremélőn ismert s a törvény kívánalmainak megfelelő

Nagy tégely K 1.60, kisebb K 1.— Szappan 1 korona.
 Főraktár: **Török József** gyógyszer-tára Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. szám.

Császárfürdő
 BUDAPESTEN 9375
 téli és nyári gyógyhely. Prospektus ingyen bérmentve.

ÉLŐKERÍTÉS.
 Gleditschia csemeték és magvak.
 Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sörényrovény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető már év alatt, rendkívül eszékély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útutató és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ára 6 frt. Nagy mulasztást követ el mindenki kinek örökös áthadon kerítésre van szüksége, ha nem ezt alkalmazza, szikes, köves, homok, szegény, nedves talajban is egyenlően tenyészik. Azért is terjedt úgy el, hogy alig van az országban oly része, hol nagyban ne szaporítanák.

Szólooltványok
 szokványminőségben 9319
Diócsmeték. Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva ennek tenyészése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt. Szines fűnyomata **árjegyzék ingyen és bérmentve** kívül meg egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címre ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát hasznára ne fordítanák, városban, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így meg azoknak is igen érdeklőben áll **kik rendelni semmit nem akarnak**, mert bennszámos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinél nagy szolgálatait tesznek. Cím: **Ermeleki első szólooltványtelep Nagy-Kágya, u. p. Szérfelű.**

HOGY KARCISUVA váljunk és egyáltalán egészségesek legyünk meggyőződésű, józanulajjal a **Pilules Apollo**-kat, melyeknek gyógyszerje a növényekből nyert **Vitacolumin**. Ez a növények kivételével jók a szív- és tüdőbetegségek, a hátsó részben a szív károsodására és a szívnyagjellegre hatnak. — A töltéses testesség gyógyításán kívül a **Pilules Apollo**-k szabályozzák a szív működését, hatályosítják az artériákat és megakadályozzák a testnek az egészséges és erős. És a tükör minden asszonynak, ki meg akarja őrizni karcis és fiatal alakját. A **Pilules Apollo**-k a legkevésbé természetellenes nembelegyek használatát és nem árthatnak soha az egészségre. A körülöttük két hónapig tartó gyógyításán könnyen be lehet tartani a végzetlenre teljesítendő állandó (Törvényesen védett védjegy). Egy öveg ára utasítással: K. 6.45 bérmentve; utánvéttel K. 6.75. — **J. Katic**, gyógyszerész, 5, Passage Verdou, Paris, IX. — Egyedüli raktár Ausztria-Magyarországi részre: **Budapest, Török József**, gyógyszer-tára, király-utca, 12.

Ha őszül a haja, használja a „Stella“-vizet
 (Hair Regenerator), mely nem fest de a haj eredeti színét adja vissza, Uvegeje 2 korona.
ZOLTÁN BÉLA gyógyszer-tárában 6 es. és k. fensége József főherceg udv. szállítója,
 Budapest, V., Sétány-utca, Szabadság-tér sarkán. 9484

Fényképészeti czikkek
 készülékek, Kodakok, objectívek és minden e szakmába vágó kellékek legolcsóbban szereshetők be

Veszprémi Samu utóda
PEJTSIK KÁROLY
 fényképészeti czikkek szaküzletében,
 Budapest, IV., Városház-n. l.
 (Standard-palota, Kossuth Lajos-utca 4. sz. épületében).

Legújabb nagy árjegyzékem, mely részletes utmutatásokat tartalmaz, kívánatra bérmentve megküldöm. 9475

FÖLDES-féle MARGIT-CRÈME
 gyorsan és biztosan ható szer szeplő, máj- és bőrfoltok, kiütések, pattanások és minden nemű bőrbaj ellen. **Rögtön hat.**
 Zsíraltalan. Artalmatlan. Kapható mindenütt.
 Ára 1 korona.
 Készíti: **Gutori FÖLDES KELEMEN** gyógyszerész Aradon.
 Főraktár: **Török József** gyógyszer-tárban Budapest. A közönség megtévesztését célzó utmutatókól óvakodjunk.

M. kir. szabadalom 21333.
Szenzációs találmány!

Üszerekként és káptakában **ágy** mely napjal egy kis tükörbe behorvátó szabadalmazott **ágy** lehet és éljére kényelmes **ágy**. Ez az ágy fölölegessé teszi az ágynevet. Szük lakásokban megbecsülhetetlen. **Vendég-, gyermek- és eszedzszobákban**, valamint káptakokban nélkülözhetetlen. Kapható nagy, ágy, f. hór-és **Freudiger, Mózes és Fiai** rhaneműgyárban Budapest, VI., Landon-utca 6. Visszot-elármutók ker. stotnek és megföldi kedveményben részesülnek. — Telefon 49-75.

Árjegyzék és leírás kívánatra bérmentve küldetik

17. SZÁM. 1902. BUDAPEST, ÁPRILIS 27. 49. ÉVFOLYAM.

Előzetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 24 korona POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világrónálval) együtt félévre 12 * Coupón a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 16 korona félévre 8 * A POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 10 korona félévre 5 * Külföldi előzetésekhez a postaiilag meghatározott viteldij is csatolandó.

HORÁNSZKY NÁNDOR TEMETÉSE.
 KÖZLETÜNKET az utóbbi időben súlyos veszteségek érték, melyek kétszeres fájdalommal töltötték el a sziveket, mert hiszen nem csak hogy egy-egy jelesünk távozott közülünk, hanem épen akkor vesztettük el őket, midőn elméjükre, munkásságukra legnagyobb szükségé lett volna a hazának.

Legközelebb Horánszky Nándor halála döbentette meg az országot tragikumával. Ime, ennek a nagy tehetségű, ritka munkabíró férfúnak csak most nyílt volna alkalma, hogy eszméit, a melyek mellett mint ellenzéki vezér évtizedekig küzdött, a gyakorlati politika terén is megvalósíthassa s képességeit a kormányzatban gyümölcsöztette. És egy rövid betegség mindennek örökre útját szegte, véget vetve azon reményeknek, melyek az ő miniszteri működéséhez fűződtek.

Csak 46 napig viselhette a miniszteri tárczát s mielőtt még maradandót alkothatott volna, sirjába hanyatlott.

Az ápril 11-iki nemzeti ünnepen hült meg. Még betegsége kezdetén is nagy kötelességtudással igyekezett végezni tárczája dolgait, de

a baj mind jobban erőt vett szervezetén s április 19-ikének estéjén bekövetkezett a halál.

A gyászírh általános részvétet, őszinte sajnálkozást keltett mindenfelé. Különös melegséggel tanusította gyászát a képviselőház, melynek az elhunyt harmincz éven át munkás tagja volt. Búcsúbeszédet mondott gróf Apponyi Albert az elnöki székből, Széll Kálmán miniszterelnök, kiket követtek az ellenzéki pártok vezérférfiai, mind tisztelettel, rokonszenvvel emlékezve meg az elhunytól.

A halottat a kereskedelmi miniszterium palotájában terítették ravatalra. Gyászpompába öltö-

HORÁNSZKY NÁNDOR TEMETÉSE. — A TEMETÉSI MENET A MÚZEUM-KÖRÚTON.

SZÉNÁSY HOFFMANN ÉS TÁRSÁ
SÉLYEMÁRUHÁZA
 BUDAPEST, IV. BÉCSI-UTCA 4. SZ.

Legnagyobb választék a legújabb gearoban elismert legjobb talás és csak elsőrendű gyártmány. Kintak a vidékre kívánatra bérmentve küldetnek.

Franklin-Társulat nyomdája, (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.)